

FOAIA POPORULUI

Apare în fiecare Duminică

Cea mai veche foaie națională politică-poporală înființată în anul 1892

Apare în fiecare Duminică

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe o jumătate de an Lei 60.—
Pe un an Lei 120.—
Pentru America 3 dolari pe un an întreg
Un număr costă 3 Lei

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Mitropoliei (Măcelarilor) Nr. 12
(lângă poșta)

Manuscrisele intrate nu se înapoiază

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
Sibiu, strada Mitropoliei (Măcelarilor) Nr. 12

Prețul inseratelor:

Un șir petit 6 Lei pentru fiecare publicare

Ce este a se înțelege sub fondul județean și comunal

În „Monitorul Oficial” din 5 Septembrie 1926 s'a publicat „Regulamentul legii pentru alcătuirea și împărțirea fondului județean și comunal”, împreună cu decretul regal de aprobare a lui. Acest fond e plănuir a se aduna și împărți în modul următor:

Pentru adunarea fondului în fiecare an se va prevedea în bugetul general (venitele și cheltuielile anuale) ale statului, un fond numit „fond județean și comunal”, care se împarte apoi între comune, județe și camerele profesionale. Fondul se va aduna luând din sumele prevăzute la veniturile statului, următoarele părți în cursul anului:

a) 33 la sută din venitul impozitului asupra consumației spiritului de cereale, din care se va scădea mai întâi 4 la sută pentru crearea unui fond cu scop de a ajuta industrializarea fructelor și 1 la sută pentru crearea unui fond de temperanță (contra beuturii);

b) 20 la sută din venitul impozitului asupra consumației vinului;

c) 30 la sută din venitul tuturor impozitelor pe consumația de zahăr, glucoză, produse de petrol, precum și din venitul impozitului de consumație pe alte articole prevăzute în legea taxelor de consumație.

Comunelor, unde se fabrică rachiiuri din fructe și derivatele lor, li se va mai da 25 la sută din venitul impozitului pe consumația ce se încasează dela aceste fabricate și 5 la sută din venitul impozitului pe consumație socotit asupra tuturor celorlalte feluri de rachiiuri ca coniac, lichior etc.

Venitul din taxele existente asupra luminatului cu electricitate și gaz trece asupra comunelor respective.

Din fondul județean și comunal se va da mai întâi 5 la sută pentru formarea unui fond de rezervă, iar restul se va împărți astfel: 50 la sută (adecă jumătate din întreg fondul) comunelor; 41 la sută județelor, din care un sfert se va da pentru drumuri și în fine 9 la sută camerelor profesionale (agricole, industrie, comerț).

Împărțirea unei sume cuvenite comunelor și județelor, din fondul comunal, se va face în modul următor:

1. În asemănare cu puterea de dare, ce se va constata după impozitele simple și adause (elementare și adiționale) înscrise în rolurile impozitelor directe și

2. În asemănare cu numărul populației, constatată după ultima numărare oficială.

Se va stabili mai întâi câte o cotă (parte) în asemănare cu fiecare din cele două sume, iar la urmă se va lua media lor (suma de

mijloc din amândouă). În nici un caz, atât comunele cât și județele, nu vor putea primi mai puțin decât primesc azi în baza legii în vigoare.

Împărțirea acestui fond județean și comunal, între comune, județe și camerele profesionale, se va face anual prin decret regal, după ce toate aceste instituțiuni vor fi ajuns să primească partea ce li se cuvine.

Această nouă lege are atâtea puncte și ușițe, încât cu greu vor eși comunele măcar ca în baza legilor vechi, decum mai bine. Mai amănunțit se vom ocupa ocazional.

Politica în țară

În ultimele zile au fost frământări politice în câteva județe ale țării, unde se fac alegeri parțiale. Nu mai puțin se discută asupra situației diferitelor partide între olaltă. Apropierea între naționali și țărăniști devine din ce în ce mai strânsă, deși pe ambele părți sunt persoane, cari își fac rezerve. D-nii Maniu și Mihalache par însă ca înțelegi asupra unirii partidelor Național și Țărănesc. Și dacă în ultimul moment nu se mai ivesc cine știe ce greutăți, — aruncate cumva de pescuitori în turbure — atunci în scurt timp se va înfăptui unirea.

Odată unirea acestor două partide înfăptuită, pe baze sincere și cu chibzuială, noi nu vedem nici o mare piedecă a sta de vorbă cu liberalii, dacă ei ar cere, pentru formarea unui guvern național, — spre pildă așa ca de prezent în Franța, — din tot ce are România Mare mai bun, mai vrednic și mai cinstit. Sunt și la liberali unele elemente, drept că puține, cari nu s'au pretat la abuzuri și hoții, ce trebuie să înceteze odată.

Alegerile parțiale

Din 6—12 Septembrie se țin câteva alegeri parțiale, în locul senatorilor aleși în mai multe părți. În Bihor a fost rânduită și o nouă alegere de deputat. Acî s'a dus o luptă înversunată. Guvernul vrea „să scoată ales”, cu orice preț, pe cunoscutul scriitor Mihail Sadoveanu. Populația a fost terorizată și s'au făcut tot felul de abuzuri. Nu e deci mirare să auzim, până la încheierea foii, că „a fost ales” Sadoveanu, căzând fiul județului și bine cunoscutul naționalist Dr. Dumitru Lascu, care de când e România Mare a fost mereu deputatul Bihorenilor în Cameră. Destul de trist, că un Sadoveanu a intrat așa în politică.

La Galați a fost ales senator al camerei agricole naționalul Lucasievici; la Ialomița are șanse de reușită țărăniștul Ioan Răducanu. Mai sunt alegerile senatorilor dela Ilfov, Vâlcea și Lăpușna, primele două se țin în 12 Septembrie, iar la Lăpușna în 9 Septembrie. La Ilfov luptă naționalii și țărăniștii pentru alegerea basarabeanului Pan Halipa și la Lăpușna (în Basarabia) pentru profesorul Pelivan.

Începutul anului școlar

Străzile orașelor cu școli au devenit iarăș mai vii, reîntorcându-se, după vacanța de vară, sburdalnicele cete ale tinerimei școlare, pentru a relua firul muncii acolo, unde l-au întrerupt cu două luni mai înainte.

Anul școlar s'a început cu greoaia trăgăneală cu care a trebuit să ne obicinuiam mereu, în anii din urmă. Căci să nu gândim, că începutul anului școlar înseamnă totodată și începutul muncii productive în școală. De așa ceva stăm încă departe. Cam zece zile durează înscrierile, după aceea vin tot felul de examene: de admitere, de corigență, de diferență etc. Putem zice, că adevărata muncă a școlii, care este instrucția, abia începe prin Octombrie.

Suntem obișnuiți să ni se arunce în cap onorificul calificativ de „maghiaron” ori de câte-ori constatăm, că cutare sau cutare lucru eră mai bun sub vechiul regim. Astfel, spre pildă, „maghiaroni” vrednici de ars pe rug sunt toți aceia, cari cutează să spună că legea ungară de penzii eră cea mai umană din Europa, care dacă ar fi adoptat-o statul român, n'am avea întristătorul prilej de a vedea învățători bătrâni trimiși în penzie, fără însă să li-se plătească nici penzia nici leafa, așa că luni de zile sunt lăsați prada celei mai cumplite mizerii. Da, o spunem pe față, astfel de cazuri revoltătoare erau necunoscute în era apusă!

Pentru a preîntîmpina orice răstălmăcire, grăbesc să declar, că cu toate neajunsurile ce le îndurăm, aş preferă să mor de foame într-o Românie fie cât de chinuită, decât să doresc reîntoarcerea unei stăpâniri străine. Cu toate acestea am fi niște zmințiți, dacă nu am recunoaște ce a fost bun sub regimul strein și dacă binele încercat nu l-am folosi în favorul nostru. La Camciatca sau la Patagonia nu putem merge să luăm exemple. Caută să le luăm de acolo, unde le cunoaștem.

Ne aducem aminte, că înainte de război școlile cel mai târziu prin 5 Septembrie funcționau în toată regula. Înscrierile, examenele și altele le aranjau directorii cum aflau de bine. Iar acum ce vedem? După ordinul ministerial, până prin 10 Sept. vremea se perde numai cu înscrierile. Învățătura, în cazul cel mai bun, abia se începe prin 26. Ce fac elevii

pân' atunci? Sau îi duc părinții acasă, după ce i-au înscris, făcând drumul de două-ori, ceea ce înseamnă o considerabilă pierdere în timp și bani, sau îi lasă în oraș, plătind hrana și cvartirul câtă vreme copilul nu face altceva decât vagabondează pe străzile orașului.

Nu trebuie să fii pedagog spre a înțelege, cât de păgubitoare e pentru sufletul copilului vremea petrecută în oraș fără ocupație și fără supraveghere. Pierderea aceasta de vreme contribuie mult și la aceea, că profesorii în multe locuri nu sunt în stare să birue materia prescrisă în programe, de unde urmează apoi examenele cu trânteli de 50—60 la sută. Va să zică: tot părinții trag scurta fără să aibe vreo vină.

Nu înțelegem, pentru ce nu se poate face și acum, ceea ce s'a putut mai înainte? Pentru ce atâtea formalități birocratice? De ce se pierde atâtea vreme cu nimicuri? De ce zăbovește începerea muncii serioase până în Octombrie, pe când, în „era veche“ în cursul lunii Septembrie se termină deja o bună parte din materie? Tot întrebări, la cari numai ministerul instrucției ar putea da răspuns.

Dăscălimba vede bine stările anormale, dar, cu dela sine putere, nu le poate schimba. Numai forurile mai înalte ar putea ajuta, dar și ele numai atunci, când vor binevoi a admite, că nu tot ce a avut vechiul regat, e negreșit bun, și nu tot ce au moștenit provinciile unite dela stăpânirile streine, e vrednic de aruncat în foc.

Dr. Zg.

Scumpetea în luna August

De obicei, în fiecare an, luna August e una dintre cele mai ieftine. După seceriș, apoi în toiul fructelor și al legumelor, prețul alimentelor scade. Așa este și acum. S'a ieftinit pâinea, legumele și peștele, iar pe alocurea și carnea. Numai spirtul s'a scumpit, în urma impozitului pus de stat. Sarea încă e mai urcată în preț. Asta e situația la alimmente.

Ce privește îmbrăcămintea și încălțăminte, e întors. Acestea s'au scumpit. E o dovadă, că mărfurile industriale se urcă și atunci, când alimentele sunt în scădere, ceea ce se pare pentru moment aproape de necrezut. Și totuși e așa. Făcând asemănare cu lunile trecute, situația e următoarea:

Alimentele s'au scumpit de 50-ori în August 1926 față de 51 $\frac{1}{2}$ -ori în Iulie și 53-ori în Iunie 1926. E deci o *scădere* de câte 1 $\frac{1}{2}$ la sută în fiecare lună.

Îmbrăcămintea s'a scumpit de 69 $\frac{3}{4}$ -ori în August 1926 față de 67 $\frac{3}{4}$ -ori în Iulie și de 67 $\frac{3}{4}$ -ori în Iunie 1926. E o *urcare* de 2 la sută.

Socotit în general, după linia de mijloc, prețul tuturor mărfurilor a fost în August 1926 de 52-ori mai mare, ca în August 1916, sau cu 1 la sută mai mic decât în Iunie 1926.

Dacă scăderea ar urma și în lunile viitoare, mare bine ar fi. Dar aceasta nu o vom avea. Urcarea tarifului la căile ferate va aduce cu sine scumpirea multor mărfuri.

Politica externă

Anglia începe a recunoaște, că greva minerilor a adus mari pagube țării. Din cauza această e atinsă industria, iar comerțul încă va simți în curând. Unele ziare engleze scriu cu amănunte, că Anglia în viitor nu va mai putea da împrumuturi altor țări, decât în cazuri, când cu banii împrumutați se fac comande tot în Anglia. — Dacă Englezii vor strânge pungile, cum au făcut și Francezii, atunci mai rămân numai Americanii, ca bancheri pentru statele mici.

Spania e condusă de mai multă vreme, de către generalul Primo de Rivera, care e totodată și prim-ministru cu putere de dictator în toate treburile țării. În timpul din

urmă s'a produs oarecare nemulțumire, contra dictatorului, chiar în armată. Ofițerii din artilerie au declarat, că nu i-se mai supun. Dar în baza unui ordin, iscălit de rege la îndemnul lui Primo, toți ofițerii activi din artilerie, sunt scoși din armată și opriți a mai purta arme. Aceasta ca pedeapsă, că s'au asociat la fapte de revoltă. În toată țara s'a declarat starea de asediu. Se susține însă, că regele nu împărtășește întru toate ideile lui Primo. Și nici nu va fi cu putință a guvernă timp îndelungat cu astfel de mijloace. Guvernul ar fi făgăduit convocarea parlamentului și un plebiscit (votul țării), ca populația să se declare, dacă mai dorește sau nu să fie condusă țara de dictatorul Primo de Rivera. — S'ar părea, că așa Primo bate fin în retragere.

Rusia. Frământările, în sinul partidului comunist dela conducerea țării sunt în creștere. Partidul s'a împărțit în două tabere: radicali și moderați. Ei luptă unii contra altora, deocamdată mai mult pe sub ascuns, pentru a-și impune vederile lor la conducerea guvernului și a țării. Ceice susțin guvernul, de prezent sunt în majoritate și mai tari; ei încearcă a delătura opoziția, făcând mereu schimbări în posturile înalte, atât civile cât și militare. La ce rezultat vor duce aceste frământări, se va vedea în curând.

Dela Liga Națiunilor

În primele zile ale lunii Septembrie, s'a întrunit la Geneva (Elveția) consiliul Ligei Națiunilor, care a ținut mai multe ședințe, în vederea pregătirii materialului pentru adunarea generală a Ligei, ce se deschide în 6 Septembrie. În consiliu s'a discutat cu aprindere asupra numărului **locurilor din consiliu**, propunându-se un loc permanent pentru Germania și trei nepermanente pentru Brazilia, Spania și Polonia. Se știe însă, că Brazilia și Spania se retrag din Ligă. Rămâne deci numai Polonia. Dar și aceasta ar vrea un loc permanent egal cu Germania, totuși se mulțumește deocamdată și cu locul nepermanent. Cât pentru **intrarea Germaniei** în Liga Națiunilor, se crede că va fi primită în ședința de Vineri 9 Septembrie c. Despre retragerea Braziliei și Spaniei se susține, că va fi numai pe un timp scurt.

*

Bulgaria voeste se facă un împrumut în străinătate, motivând că din el vrea să ajute pe refugiații bulgari cari s'au întors în țară. Statele vecine susțin însă, că din acești bani Bulgaria va folosi și pentru înarmare. De aceea, reprezentanții României, Iugoslaviei și Greciei s'au adresat către Liga Națiunilor, cerând **garanții**, că acest împrumut nu va fi folosit pentru altceva, decât pentru refugiați. Cele trei state vecine Bulgariei, au cerut dreptul de a se putea oricând interesa, la înaltul comisar din Sofia, — reprezentantul Ligei, — de unde să li se dea toate lămuririle necesare. În chipul acesta se speră o controlă a banilor împrumutați, ca aceștia să nu poată fi folosiți pentru înarmări militare sau pentru susținerea bandelor de comitagii. Consiliul Ligei a arătat înțelegere pentru cererea celor trei state, iar adunarea Ligei probabil că va încuviința controla cerută asupra Bulgariei.

*

Ungaria pare a se fi lăsat de ideea, ca în fiecare adunare a Ligei să vină cu tot felul de plângeri. La adunarea de acum n'a mers nici Bethlen, nici Aponyi. În urma neizbândei din trecut, guvernul nu a mai trimis oameni politici, ci o delegație modestă formată în mare parte din funcționari. E probabil însă, că să mai meargă ministrul ungar al afacerilor străine însoțit de vr'un consilier tehnic, având în vedere că voesc a aduce în discuția Ligei chestia căii ferate Arad—Cenad.

Domnul Herța-Târța-Pârța

se revoltă, moralizează și... se face de rîs.

Articolul meu despre situația partidului național a scos din sărite pe un oarecare D. I. Herța (cine-o mai fi și asta?); în Nrul ultim al foii fripturiste din Sibiu, umple nu mai puțin decât 4 coloane cu niște bazonii și infamii, dând dovadă de o totală lipsă de creștere și de un foarte scăzut grad de inteligență. Se vede, că mirosul fripturii nu numai ademeneste la tradare, ci ia și mințea omului și-l face să-și uite chiar și de elementarele reguli ale bunei cuviinți.

E sub demnitatea mea să reflectez la epitele murdare, cari mi-le atribue. Atacă însă și pe proprietarul „Foi Poporului“, al cărui singur păcat este, că nu s'a vândut pentru un blid de linte, ci a păstrat credința neștrămutată față de vechiul partid național, expunându-se chiar și la cele mai turbate și mai perfide perzekuții din partea unei administrații corupte și temerare.

Ceice nu mă cunosc și își fac idee despre mine numai din articolul dlui „Târța“, de sigur mă cred cel puțin tot așa de negru ca Satana din Infernul lui Dante. Iată însă, din fericire, foaia dlui *Agârbiceanu* mi-a apreciat articolul, *la loc de cinste*, cu cele mai măgulitoare cuvinte. Doar nu va gândi ilustrul domn „Pârța“, că publicul cetitor va da mai mult pe năzdrăvăniile sale decât pe aprecierile unui fruntaș de tagma părintelui Agârbiceanu?

Plănuiam un răspuns mai lung. Cum însă coloanele „Foi Poporului“ sunt mult mai scumpe decât să le umplem cu polemici împotriva grosolăniilor cutărui domn Târța-Pârța, zis „Herța“ (e indiferent cum iscălește): cred că ajunge dacă trecem la ordinea zilei exprimându-ne adâncul regret, că, fără să voim, am produs atâtea turburări în creerii înferbântați ai conului Herța-Târța-Pârța.

Dr. Z. German.

Situația agricolă

După rapoartele sosite la Ministerul Agriculturii, situația agricolă a țării eră la 6 Septembrie următoarea:

În *Muntenia* și *Dobrogea* timpul a fost schimbăcios cu ploi și călduri. Atât în părțile muntoase cât și la șes, ploile din timpul verei fiind în general urmate de călduri mari, au făcut stricăciuni cerealelor, grăbind coacerea și făcând ca multe boabe să nu se poată desvoltă. Tot din această cauză au fost atacate și viile de peronosperă (mană), cauzând pe alocuri pagube însemnate. În județul Tulcea apele Dunărei au făcut inundații.

În *Moldova* și *Bucovina* timpul a fost deasemenea schimbăcios. Ploile căzute cu mici întreruperi au ajutat mult porumbului și legumelor, dar au stânjenit treeratul, coșitul și strânsul fânului. Tot din cauza ploilor recolta cerealelor nu e cum s'a așteptat.

În *Ardeal* au căzut ploi mai peste tot locul. Pe alocurea porumbul a suferit din cauza timpului răcoros, care a urmat după ploi. Viile nestropite la timp din cauza ploilor, au fost stricate de peronosporă. În jud. Brașov s'a observat ivirea șoarecilor de câmp, a căror plagă în județul Constanța a pus oamenii pe gânduri.

În *Basarabia* aceiaș situație cu ploi la mici intervale, cari au îngreuiat treeratul. În jud. Cetatea Albă viile au fost atacate de peronosporă, neputând fi stropite la vreme.

În toată țara starea vitelor se prezintă bine. Nu s'a ivit nici o boală. Vite sunt multe și frumoase, dar cu toate acestea vânzări se fac puține. Pentru străinătate nu se cumpără aproape deloc, din cauza taxelor de export și a neîncetatei urcări a leului.

INFORMAȚIUNI

Sosirea Suveranului în țară. M. Sa Regele e așteptat în țară pe ziua de Vineri 10 Septembrie, sosind cu un tren special peste Jimbolia și continuând drumul prin Timișoara — Arad — Săcut. Sâmbătă la orele 11 sosește la Sinaia. Dupăcum se vede, M. Sa nu s'a oprit în Italia.

Călătoria Reginei Maria în America. O știre, care încă nu e confirmată oficios, spune: Legațiunea română din Paris a fost înștiințată, că Regina Maria împreună cu prințesa Ileana și suita, va sosi la Paris în 27 Septembrie. Pe această zi au fost ocupate camere la hotel. După o ședere de câteva zile, Suverana și însoțitorii săi va pleca la Cherbourg, de unde se va imbarca pentru America, unde va rămâne două luni.

Vânătoare regală în județul Arad. Din Arad se anunță, că autoritățile de acolo au primit înștiințare, că M. Sa Regele va lua parte după întoarcerea sa din străinătate, la o vânătoare mai mare pe teritoriul județului Arad, în regiunea Socodorului. Vânătoarea va avea loc în curând, după întoarcerea M. Sale în țară.

Guvernul vrea să cumpere liceul unguresc Kun din Orăștie pentru suma de 15 milioane lei. Mai întâi silise pe Unguri să-l evacueze. După aceea a fost dat înapoi, eșind Românii afară, bagseama ca să-i domolească pe Maghiari, cari începuse a striga în străinătate. Acum guvernul vrea să cumpere clădirea cu suma de 15 milioane. Unii Maghiari nu vreau însă să audă de vânzare, deși e o sumă foarte mare, alții sunt mai domoli și ar voi să ajungă la pace prin vânzare-cumpărare.

Maghiarii cer guvernului să împlinească făgăduelile făcute înainte de alegerile parlamentare. În curând partidul maghiar își va ține congresul la Gheorgheni, în Secuime, unde vrea să aducă în discuție această chestie. Bethlen, președintele partidului, s'a întors din străinătate, unde au fost în timpul din urmă și alți fruntași maghiari. Iată unde am ajuns: Averscanii au promis Ungurilor lucruri, pe cari acum nu le pot îndeplini, de teama poporului român. Ungurii strigă în străinătate și acasă, că guvernul român nu-și ține cuvântul dat. La de acestea duc urâte și păcătoasele pacturi cu minoritățile.

Alegere comunală la Arad. În urma dizolvării consiliului comunal al orașului Arad, pe ziua de 12 Septembrie e fixată o nouă alegere. Se va da o mare luptă între mai multe partide. La început guvernul voia să formeze o listă cu partidul maghiar. Dar aceasta din urmă s'a retras șiret, lăsând să figureze pe lista averescană alte vreo 12 nume ungurești, cari nu reprezintă partidul maghiar. Au pus însă comuniștii unguri o listă proprie, pe care partidul maghiar vrea s'o sprijinească în ascuns. A treia listă e a Ligei antisemite, iar a patra se va depune a partidului național. Sfărâmițarea românilor e regretabilă. Între astfel de împrejurări nu e cu neputință să învingă lista comuniștilor unguri. Mai bine se uneau toți românii sub steagul celui mai vechiu partid, care este cel național.

Rănit în călătorie cu automobilul a fost zilele trecute un fiu al dlui Ionel Brătianu, cu numele Gheorghe. În automobil mai era d-na Elena Brătianu soția rănitului și dl Laszar Roseti. În drum spre Piatra-Neamț, în apropiere de Dobreni, mașina mergând cu mare viteză, s'a lovit de un copac, sfărâându-se. La volan se afla d-na Brătianu, care sărind din mașină, a scăpat cu răni la picioare. D-nii Brătianu și Roseti sunt grav răniți, nemai putând nici vorbi. Ambii au fost transportați la spital. Valoarea mașinei sfărâmate se urcă aproape două milioane.

Despre abuzuri și nerînduială la spitalul civil din Sibiu se vorbește tot mai mult, în timpul din urmă. Vina e aruncată asupra doctorului Bolintineanu, care e medic primar și director administrativ al spitalului. I-se impută, că a tolerat în spital un fel de fabrică de bomboane, proprietatea soției unui anumit Pop, fost servitor la clinica din Cluj și acum funcționar la spitalul din Sibiu, plus om de încredere al dlui Bolintineanu. Din ne-grije, la fabricarea bomboanelor o fetiță s'a ars cu benzină, murind în chinuri grozave. La bomboane se folosesc și femei bolnave în spital. Lumea vorbește mai departe de taxe incassate pe nedrept, cumpărarea unei trăsuri cu gumă și cai cu 92 mii lei, apoi mâncarea slabă a bolnavilor, pe când unii funcționari mănâncă gratis. Tot despre actualul medic primar se susține, că face un lux care dă de bănuț. — A se colportă astfel de știri, despre conducătorul unei instituții ca aceasta, nu ne face bucurie. Cerem lămurirea situației, spulberându-se bănuțurile sau pedepsindu-se cei vinovați. Delegația permanentă a consiliului orașenesc încă ar trebui să intervină pentru clarificarea chestiei.

În atenția patronilor. Ministerale de Războiu și de Interne au ordonat organelor administrative, că la controlul întreprinderilor particulare, ori de câte-ori vor găsi lucrători și oameni de serviciu, fără acte în regulă, dezertori sau nesupuși, să încheie procese de contravenții patronilor, ca unii cari au datoriat să cunoască situația legală a personalului lor. — Nu aflăm cu cale, ca statul se facă responsabil pe patroni pentru toate afacerile particulare ale personalului. De câțiva ani statul silește pe patroni la incasarea dărilor personalului — ceeace nu e corect, — acum îi cere să le controleze alte situații, tot chestii cari nu au a face cu ocupația strictă a cuivă. Doar oamenii au locuințe, unde organele statului îi poate controla când vrea și cum vrea. Nu e cu cale a arunca în cărca patronilor, lucruri ce nu se țin strict de ei. În întreprinderi trebuie să se lucreze, iar nu să se controleze „situațiile“ oamenilor.

Expoziție împreună cu târg de vite de prăsilă în Mediaș. Dupăcum ni se anunță din Mediaș, acolo se fac mari pregătiri pentru ținerea unei expoziții, în ziua de 10 Octombrie a. c., împreună cu târg de vite de prăsilă. Acestei expoziții, care se ține în centrul regiunii de creștere a vitelor de rasa Simenthal și porci de rasa Bazna, i-se dă o mare însemnătate în cercurile crescătorilor de vite.

Fructe pentru Germania. În județele Sălăgiu, Satu mare și Maramureș s'au cumpărat vreo 200 vagoane fructe pentru Germania, urmând a fi predate la Halmei. Cumpărările le face negustorul Adolf Müller din Berlin, care încheie contractele și dă sătenilor avansuri pentru mere și alte fructe bune la export. Din Satu mare, Müller a plecat în Banat, unde deasemenea voeste să facă cumpărături. El lucrează și cu angroșiști, cari strâng poamele pe sate.

Francezi în România. În zilele trecute 10 studenți dela școala de mine din Paris, au sosit în România, sub conducerea inginerului-șef Chapot. Ei vor sta 10—12 zile, în care timp voesc să viziteze toate minele din țară. — Probabil, că vreau să cunoască mai deaproape bogățiile țării noastre.

Târgul de mărfuri al Sibiului nu se ține în 14 Septembrie, cum s'a anunțat mai înainte, ci în ziua de 15 Septembrie. Aceasta din cauza serbătoarei în 14 Septembrie. Celelalte târguri rămân neschimbate.

Untul de vacă a fost lăsat liber la export, fără autorizație specială, numai pe lângă plata taxei vamale.

Banda lui Niculiță n'a putut fi încă prinsă. Jandarmeria nu le poate da de urmă. Bandiții au băgat o mare groază în călătorii din împrejurimea dela Vatra-Dornei.

Un abecedar fără reclamă

Despre orice cărtică se face prin ziaristica noastră dări de seamă și diferite reclame. Abecedarul pentru școalele primare, întocmit de dl I. Bota inv. pens. și tipărit în 1921, nici n'a fost măcar anunțat, că a apărut; de unde se poate vedea modestia autorului, că n'a lăsat să se facă reclamă, știind că însuși Abecedarul prin întocmirea lui e destulă reclamă.

Abecedarul acesta e așa de ușor de predat, încât ori-care om ce numai știe ceti și scrie, îl poate predă cu succes. Apoi pentru școlari e foarte plăcut, considerând ușurătatea lui la formarea cuvintelor.

Jocul de litere urmat după prelegerile din partea primă, cari litere cetite dela stânga spre dreapta, de sus în jos și viceversa, ne dau diferite cuvinte, stârnesc apoi în elev curiozitatea și plăcerea de a se deprinde singur la cetit.

Bucățile de cetire din partea primă titlul II, precum și din partea III-a, sunt așa de ușor încât școlarul cu drag le învață.

Abecedarul acesta, prin întocmirea lui practică, e unic în felul său, și — după părerea mea, ca dascăl mai în etate, — e cel mai ducător la scop, pentru școalele noastre primare.

Dascălimea noastră înainte de războiu, se întrecea în alegerea și predarea în școală a celor mai bune abecedare. Acum însă, unii, — fie și fără convingere, — se țin ca oile ce au sărit în lac, unii după alții, neținând cont de rezultat, ba unora poate li-se mai și impune, că ce abecedar să folosească.

Nu pentru faptul că dl Bota a îmbogățit literatura noastră cu atâtea scrieri, cari nu s'ar fi putut aștepta dela d-sa; nici pentru faptul, că lângă penzia de 200 lei lunar, să-i mai picure ceva, recomand acest abecedar; ci din motivul, că e cel mai ducător la scop și e întemeiat pe o praxă dascălească de peste un pătrar de secol. De aceea îndemn pe toți colegii mei, ca să sprijinim pe acest vrednic muncitor al ogorului nostru național.

Abecedarul se poate comanda dela autor în Cetea, posta Teiuș, dela Librăria „Foaia Poporului“ Sibiu, cum și dela alte librării românești. Prețul e 15 lei. V. Murgău, inv.

Cursul banilor

la bursa din București, în 7 Septembrie

	Valuta	Dezize
1 franc francez	Lei 6.20	7.05
1 liră sterlină	970.—	986.—
1 dolar	200.—	202.50
1 liră italiană	7.60	7.60
1 franc elvețian	38.50	39.30
1 coroană cehă	6.—	6.02
1 marcă aur	48.—	48.50
1 șiling austriac	30.—	28.70
100 coroane ungare	—30	—28

În ultima săptămână cursul leului a suferit foarte puține schimbări. Cursul a fost cam stabil, nu s'a mai urcat simțitor, nici n'a scăzut.

Numeri de probă din „Foaia Poporului“ trimitem la dorință oricui gratis, dacă ni se cere (un număr din urmă).

Numărul de față al Foii noastre cuprinde 6 pagini.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“
Redactor responsabil: Nicolae Bratu

Toată lumea își cumpără cele trebuincioase pentru încălțăminte la **târgul de toamnă al Sibiului** cu care ocazie nu uitați să cercetați și :-: :-: prăvălia de **piele și talpă** a lui :-: :-:

VASILE CĂPĂȚINĂ

SIBIU, Strada Orezului No. 5.

unde puteți să cumpărați opinci, talpă, căpută de piele etc., cu prețuri mai ieftine ca ori unde. Cel mai bun izvor de aprovizionare pentru pantofari și cizmari. Revanzătorilor acordăm rabatul cel mai convenabil.

8042

Cant morar Moară de ben-
zină Langen și
Wolf. A se adresa la Gheorghe
Botoroagă, proprietar de moară
Călnie jud. Sibiu 8024

ELISABETA

Salon de albituri
Lucruri de mână

Trusouri de mirese dela
execuția cea mai simplă
până la cea mai fină

Sibiu, str. Regina Maria 40.

Pentru toamnă și iarnă

- Mantale de dame
- Mantale pentru fetițe mai mari
- Mantale de ploaie
- Umbrele de ploaie
- Jachete și veste, diverse tricotate,
- Ciorapi, șosete în alegere frumoasă cu prețuri ieftine fără concurență.

M. Breckner
Sibiu

8016

Tauri tineri și de prăsilă

de rasă Simmenthal și Pinzgau — spre alegere — precum și grăunțe de sămânță (grâu și orz de iarnă) sunt de vânzare la moșia Coveș a Dnui

Friedrich Hager, Agnita.

8038

Important pentru menajere!

ciorapi de tot soiul, jachete, veste, bluze, rochii, articoli de sport. — Se primește bun-bac tors spre tricotat.

Repede și ieftin

8041

„MERCUR” atelier de tricotaje
SIBIU, Târgul Peștelui No. 15.

RAPIDOL

cel mai eficace mijloc contra transpirației la subțiori și la picioare. Prețul unei stricle Lei 45.— De cumpărat la drogherii și farmacii. În caz că nu se găsește, comandați un pachet pentru familie, cu conținut de trei sticle, în valoare de 130 Lei cu ramburs.

În cazul acesta trimitem coletul franco fără spese la oricare oficiu poștal din țară, prin **FARMAX Brașov**

căsuța poștală No. 53.

Reprezentanța generală
Amphora S. A.

7787

Casa de mode de blănuri

W. Kleisch & Comp.

SIBIU, Strada Regina Maria (Cisnădiei) 12

Nou deschis!

Prețuri solide!

Permanent în depozit toate soiurile de blănării
Primește toate lucrările cari cad în branșa aceasta.

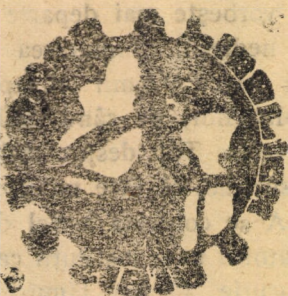
Se primesc calfe de blănar de primul rang.

7993

La fabrica de cuie de lemn în Orlat

se caută oameni, femei, fete, băieți dela 14 ani, lucru cu at, ușor, bine plătit. Are locuință și căldură. 8002

Una mașină de tricotat (ștel-
cânit) e de vân-
zare la Wolf, Sibiu, strada Ra-
nicher, No. 20. 8028

Aur Argint Platină Dinți Bijuterie

7362

cumpărăm pentru
fabricarea proprie

În prețul cel mai mare
Afinerie de aur și argint
Kammer și Sieblich

SIBIU

Telefon: 118

Adresa telegrafică: Afinerie Sibiu

Resortul cumpărării
Strada Faurului 10.

(Schmiedgasse)

Din cauză de mutare de local

mașini de cusut, biciclete, precum și accesorii
CU PREȚURI FOARTE REDUSE!

R. WAGNER, Sibiu, strada Elisabeta No. 36

7980

Gheorghe Limpede

Magazin și atelier de
tot felul de încălțăminte.

Producțiuni proprii :-:

La

8005

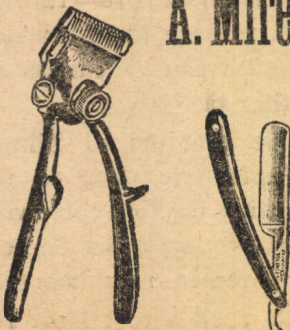
„Cizma mare roșie”

Sibiu — Str. Ocnei 7 — Sibiu
Strada Faurului No. 16.

Cu fiecare pereche de ghete
dela firma Gheorghe Limpede
se pot face 500 000 de pași.

În caz de se vor desface,
:-: reparația gratuită. :-:

Prima točilărie sibiană
de artă **A. Mirek**

Sibiu, Str. Bruckenthal 19.

7923

Cărămizi de presă

bună calitate foarte bine arse, în dimensiuni
30×15×8 cm, se află de vânzare la :-:

Fabrica de cărămizi I. M. LUPOAIE

Preia și comenzi pentru orice cantitate. Adresa-
ți-vă la: Biroul Fabricii Calea Șelimbărului
No. 865 sau Biroul din Veștem. Telefon No. 1.

8027

Dacă doriți să aveți o încălțăminte bună, frumoasă și ieftină, cercetați depozitul sau atelierul meu unde aflați întotdeauna în-
călțăminte gata de tot felul. Primesc comande la măsură

NICOLAE CRETU Depozit și atelier de încălțăminte
SIBIU, Strada Gușterii No. 18.

7966

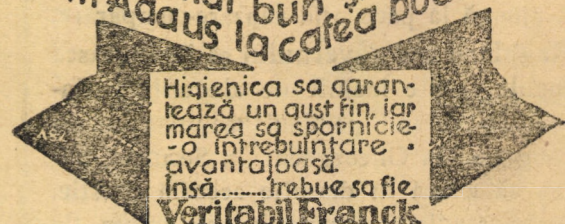
Pentru sezonul de zidit

Instalațiuni nouă pentru electricitate, corpuri
condescente de luminat, aparat de gătit, 7760
mașină de călcat precum și toate materialele la

CHR. FRÖHLICH SIBIU, str. Pintenului 40

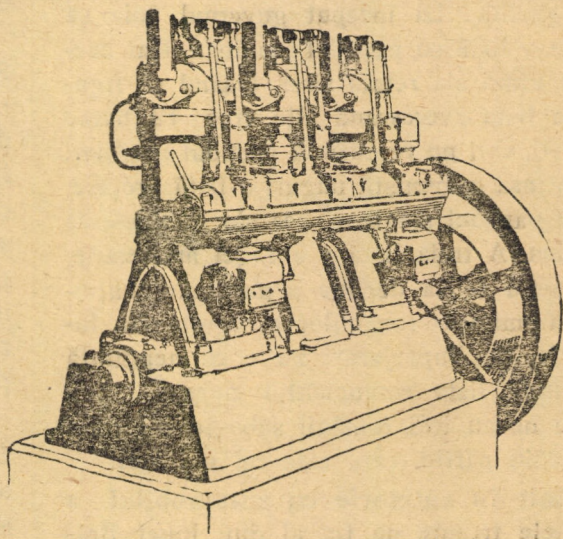
Nimeni nu se poate
atinge de faptul
că

Veritabil Franck cu Rasnita
este cel mai bun și cel mai
fin Adaus la cafea boabe.

Higienica sa garan-
tează un gust fin, iar
marea sa spornicie-
o întrebuintare
avantajoasă.
Însă... trebuie să fie
Veritabil Franck
Această garanție exis-
tă însă numai atunci,
dacă pachetele poar-
tă marca de fabrică
„Râșnita de cafea”

HEINRICH FRANCK SÖHNE S.A. BUCUREȘTI-BRAȘOV

Motoarele E. M. W. cu ulei brut și Diesel

sunt mașinile de funcțiune cele mai ieftine și
mai economice pentru mori industrie și meserie

Noi livrăm cu condițiunile cele mai favorabile de plată în
..... timp scurt, toate mărimile.

Oferte, prospecte și visita inginerului gratuită.

Reprezentanța generală a Uzinelor Ellenburger - Motoren - Werke

Birou tehnic Ing. **WILHELM UNGAR** societate în comandită
Sibiu, strada Regina Maria No. 37. 7981

Despre semănță și semănat

Ce trebuie să știe un plugar harnic.

De Ioan Gh. Botez, consilier agricol.

Greutatea seminței. Îndeobște cu cât o sămănță va fi mai grea, cu atât va fi mai bună, căci înseamnă că ea este mai mare, mai bine dezvoltată și prin urmare va da naștere la plante mai puternice. În spicul de grâu de obicei, boabele cele mai grele se găsesc la mijlocul spicului; la porumb, la mijlocul știulețului.

Ca să ne dăm seama de greutatea seminței, se obișnuiește a se umple un sac cu 5 dubli decalitri (dublu sau bănicior), cari fac 100 litri, adică un hectolitr și se cântărește pe cântar; aflăm astfel greutatea hectolitrică a seminței, adică greutatea a 100 litri din acea sămănță. Pentru ușurință se găsesc în comerț „*balanțe de cereale*”, cari se mai numesc *samovare*, cu capacitatea de 1 litru sau 1/2 litru. Diferitele semințe au următoarele greutăți hectolitric:

Grâu de toamnă	70	până la	83	kg.
Grâu de primăvară	68	„	78	„
Secară	63	„	76	„
Orzoaică	58	„	75	„
Orzul	50	„	70	„
Ovăsul	38	„	55	„
Porumbul	70	„	83	„
Meiul pășăresc	65	„	75	„
Rapița	60	„	71	„
Mazărea	77	„	81	„
Lințea	75	„	85	„
Fasolea	78	„	85	„
Macul	54	„	68	„
Muștarul	64	„	70	„
Floarea soarelui	33	„	48	„
Inul	64	„	75	„
Cânepa	48	„	60	„
Cartofii	75	„	80	„
Lucerna	75	„	80	„
Trifoiul roșu	70	„	80	„

Producerea seminței. Pentru cultivator, cel mai bun lucru este să-și producă singur sămănța de care are nevoie; astfel va putea fi sigur de buna ei calitate. Pentru aceasta se alege un teren de cea mai bună calitate, pe care îl sămănăm cu sămănță aleasă; îl lucrăm cu deosebită îngrijire; îl ținem curat de buruieni; îi dăm toate îngrijirile cerute. Recolta pentru sămănță se lasă să se coacă pe deplin. După aceea o strângem, ferind-o să nu se scuture; prin scuturare s'ar pierde tocmai boabele cele mai grele și mai bune. Alteori putem alege chiar din lanul nostru un capăt, care ni se pare mai bun, unde holda este mai frumoasă și mai puternică și toate firele sunt crescute deopotrivă. Acestei porțiuni îi dăm îngrijiri deosebite, o plivim de mai multe ori de buruieni; dacă e vorba de prășitoare, îi dăm 3 și 4 prașile; dacă e grâu, zmulgem secara din el.

Recoltarea o facem când toate firele au ajuns la deplina coacere și se păstrează recolta în paie până la timpul semănatului.

Treieratul la păioasele alese pentru sămănță e mai bine să se facă cu *mlăciul* decât cu mașina de treierat, căci putem bate snopii potrivit de tare, ca să cadă numai frunțea boabelor. Apoi, cu *mlăciul*, boabele rămân întregi, nezgăriate și nespate, cum se întâmplă adesea la mașina de treierat.

În chipul acesta și nu cu prea mari cheltuieli ne putem produce noi singuri sămănța trebuitoare, mult mai bună și mai sigură decât cea din comerț. Apoi aceste semințe sunt deprinse cu pământul nostru și cu felul timpului (clima) dela noi și vor putea da recolte mai sigure decât dacă aducem sămănță cine știe de unde. O sămănță adusă de departe, trebuie obișnuită mai întâi cu clima și pământul nostru (aclimatizată) și apoi trecută în cultura de câmp.

Dacă ne ocupăm ani de-a rândul să producem noi înșine sămănța și în fiecare an o alegem, pentru că să căpătăm o sămănță cât mai perfecționată, se zice că facem *selecțiunea (alegere) sau ameliorarea (înbunătățirea) plantelor*.

Alegerea (selecțiunea) o facem, căutând să culegem spre pildă, dintr'un lan de grâu, cele mai frumoase spice, ale căror boabe, după ce le-am ales din nou, le sămănăm deoparte, dându-le toate îngrijirile. Din recolta căpătată, alegem din nou, și sămănăm deoparte, astfel că, după un șir de ani, vom ajunge să ne formăm o sămănță care să dea plante cu mult mai bune decât înainte de a face lucrarea aceasta de selecțiune sau alegere. Totdeauna când ne hotărîm să facem selecțiunea sau alegerea, trebuie neapărat ca culturile să le facem pe porțiuni mici de teren, numite *câmpuri de experiență* (de încercare), spre a putea vedea rezultatele ce ne dau semințele alese, ce însușiri își păstrează dela sămănța veche și ce însușiri noi capătă.

Câmpul de experiență sau de încercare, trebuie făcut într'un pământ la fel cu acela pe care îl vom cultiva cu planta sau plantele a căror alegere sau selecțiune o facem. Locul nu trebuie să fie umbrit de copaci, ci să fie neted și de aceeași calitate.

Schimbarea seminței. Se poate întâmpla uneori ca semințele ce le avem, fie că le-am produs noi, fie că le-am cumpărat, să nu fie potrivite cu pământul nostru, ori cu mersul timpului la noi (climatul) și să-și piardă însușirile, dând recolte mici. Atunci e bine să schimbăm sămănța, aducând din altă parte același soi ori alt soi de sămănță.

De multeori semințele aduse din localități străine dau la început recolte mai mici și, după ce se obișnuiesc cu ținutul nostru, încep a da recolte mai mari. Să fim cu băgare de seamă când voim să schimbăm sau să înțoim sămănța, căci nu orice sămănță, din orice țară, se potrivește pe orice teren, sau în orice localitate. Când agricultorul a prins o sămănță bună, e bine să o îngrijească, să o aleagă și să o perfecționeze el însuși.

Îngrijirile ce se dau seminței înainte de semănat.

Mai înainte de a pune sămănța în pământ, îi dăm unele îngrijiri, spre a o apăra contra bolilor sau a-i grăbi încolțirea.

Între aceste îngrijiri cea mai de seamă este: *sulfatarea cu piatră vântată sau saramură*, spre a feri, mai cu seamă sămănăturile de grâu, contra tăciunului și mălurei. Se ia 1 kgr. piatră vântată, se pisează, se topește în 10 litri apă ferbinte și apoi se amestecă cu 90 litri apă rece. Această cantitate ajunge spre a se saramură 5 saci cu grâu, sau 400 kgr.

Orzul, secara, se pot saramură. Unele semințe cari încolțesc mai greu, se înmoaie în apă curată, caldă, 12 sau 24 de ore înainte de semănat. Se obișnuiește mai cu seamă la sămănța de mazăre, fasole, porumb, sfeclă, morcovi. Se întâmplă însă, uneori, că după ce s'au pus în pământ semințele astfel înmuiate, să urmeze un timp secetos și atunci colțul se oprește din creștere și se poate usca.

Se mai dau unele îngrijiri semințelor, spre a fi păzite să nu fie mâncate de păsări sau șoareci, după sămănat; așa se recomandă a se înmuia boabele de sămănță în gaz, de care fug ciorile, sau în apă fenicată, 10 gr. la 100 litri apă; sau, pentru mazăre, să se presare praf de naftalină.

Prețul cerealelor

În ziua de 6 Septembrie au cotaț: *orzul* la Braila, Galați și Tulcea 48 mii lei vagonul, la Ismail 47 mii și la Constanța 50 mii lei; *porumbul* la Braila și Galați 49 mii, la Constanța 50 mii, iar la Călărași, Giurgiu și Oltenița 46 mii lei.

La Braila s'a vândut în 6 Sept. grâu de 75 kgr., 6 la sută corpuri străine, cu 86.500 lei linie port. Grâu de 67 1/2 kgr., 3 la sută corpuri străine, cu 71 mii lei din cară. În obor au sosit în 7 Sept. cam 1400 de cară, cele mai multe cu orz. S'a vândut: orzul cu 4.40—4.65, grâul 6.50—8.10, porumbul 4.50—4.65, ovăsul 4.20, mazărea 7, secara 6 lei kilogramul.

În săptămâna trecută nu s'au exportat cereale nici pe departe, așa cum ar fi de dorit. Concurența cea mai mare o face grâului românesc America, de unde se aduce grâu mai bun, pe când al nostru nu e destul de curat. Așa cum se prezintă lucrurile de prezent, grânele noastre nu pot fi exportate cu prețuri bune. Grânele inferioare sunt oferite deja sub 70 mii lei vagonul, iar cele mai bune încă nu trec peste 80 mii lei. Iață deci, că nu se poate exporta nici măcar o parte mai însemnată din cele 60 mii vagoane cu grâu slab, ajuns aproape la prețul secărei, care totuși găsește cumpărători în străinătate.

O piedecă destul de simțitoare, pentru afaceri mai mari în grâne, este neîncetata schimbare a cursului leului. Ba se observă și concurența sârbească. Vecinii nostri încă nu au grâne superioare, dar nici taxe de export ca noi, prin ceea ce nu le este așa grea a vinde mai ieftin, decât Românii.

În timpul din urmă s'a lătit știrea, că în ministerul de finanțe se studiază forma, în care s'ar putea șterge taxele de export. Ar fi și vremea, în interesul agricultorilor, cari chiar în lipsa de azi a banilor, nu-și pot valoriza produsele lor, cum ar fi de dorit.

Din Basarabia

Recoltă bogată în fructe. — Vinuri bune.

În anul acesta sunt multe nuci, mere și pere, soiuri alese și foarte frumoase. Prune sunt puține. Dar în comerțul de prune a început să ne concureze Franța în Cehoslovacia, unde până în anul trecut s'au exportat multe prune din Basarabia. În anul acesta sunt puține nuci în America, unde probabil se vor exporta multe dela noi. Mere și pere s'au exportat anul acesta spre Austria și Germania, dar cu prețuri mai scăzute ca anul trecut.

Strugurii încă promit o recoltă foarte frumoasă, îndeosebi dacă timpul va deveni ceva mai cald, căci răcoarea împiedică coacerea. Mulți comercianți de vinuri din regat, au arvunit vinuri din recolta acestui an, îndeosebi vinuri albe, iar negustori bucovineni au cumpărat vinuri roșii. Prețurile sunt în urcare. Vinuri albe s'au încheiat între 100—120 lei deca, roșii între 60—70 lei deca.

Din lipsă de sulfat la vreme, — oamenii săraci neavând bani să-și cumpere, — viile țărănilor n'au putut fi stropite când trebuia, și așa multe din ele au fost nimicite de peronosperă.

Populația de jos are mare nevoie de bani cu dobânzi mici, măcar în timpul verei, până la recoltă, altcum e silită a-și da pe mai nimic o bună parte a recoltei. Aici e chemat guvernul, oricare ar fi el, să ia măsuri de îndreptare. — Așa se prezintă situația împrumuturilor în Basarabia, iar în Ardeal nu e nici decât mai bună. — Trăim într-o țară de cămătari!

